

Formanden har ordet

Af RITA MOGENSEN
formand,
Sproglærerforeningen

Ny læringskonsulent i fransk

Det er en glæde for Sproglærerforeningen at kunne sige velkommen til den nye læringskonsulent i fransk: Liselotte Lentz-Nielsen. Liselotte tiltrådte stillingen 1. november. Hun skal ud over fransk også varetage opgaver i engelsk.

Liselotte er et rigtig sprogmenneske. Hun underviser i engelsk, tysk, fransk og lidt spansk. Hun har indtil sin tiltræden været medlem af Engelsk Fagudvalg i Sproglærerforeningen.

Kortlægning af fremmedsprog i uddannelsessektoren

Det Nationale Center for Fremmedsprog (NCF) har netop fået udarbejdet en rapport, der viser, hvordan lærerdækningsmulighederne vil se ud de næste 20 år på baggrund af en fremskrivning af status quo. Det er lidt skræmmende!

På folkeskoleniveau ser det ikke godt ud for tysk. Kompetencedækningen vil falde med 9 %! Det ser endnu værre ud på gymnasieniveau, hvor antallet af undervisere forventes at falde med 44 % i italiensk, 36 % i fransk, 18 % i tysk og 1 % i spansk. Der forventes til gengæld et overskud af engelsklærere.

De skræmmende tal hænger sammen med, at mange sproglærere nærmer sig pensionsalderen såvel i grundskolen som i gymnasiet, den manglende oprettelse af sprogfag på videregående uddannelser og den manglende mulighed for valg af sproglinjer i gymnasiet.

Måske er det faktisk endnu værre i folkeskolen. Hvis man ser på, hvordan lærernes undervisningskompetencer i folkeskolen vurderes. Ofte er det skolelederen, der foretager denne vurdering – i ni ud af ti tilfælde. Af rapporten fremgår følgende: Relationskompetence og klasserumsledelse

er de vægtigste faktorer for skolelederne, når de vurderer, at en lærer kan få ”vurderet kompetence”, mens faglige kompetencer har mindre vægt. I vurderingen af, om en underviser har tilsvarende kompetence, vægtes først og fremmest undervisningserfaring og almene didaktiske kompetencer. Dernæst vægtes, at læreren kan tale fremmedsproget, mens videreuddannelse i fremmedsproget sjældent har en afgørende betydning i praksis.

Rapporten hedder Kortlægning af fremmedsprog i uddannelsessektoren og kan læses her https://ncff.dk/fileadmin/NCFF/Dokumenter/RAPPORT_-_Kortlaegning_af_fremmedsprog_i_uddannelsessektoren_-_2021.pdf

Status på kompetencedækningen

Undervisningsministeriet laver hvert år en status på kompetencedækningen i folkeskolen generelt, i de enkelte fag samt i de enkelte kommuner. I kan læse hele statistikken her <https://www.kl.dk/media/25578/notat-om-kompetencedaekning-i-folkeskolen-2019-2020.pdf>

Målet er, at der i 2025-26 skal være en kompetencedækning på 95 %. Delmålet er en dækning på 90 % i 2020-21. I statistikken kan man se, at kompetencedækningen samlet set er steget med 8,8 % fra 2012-13 til 2019-20, så indsatsen har i den grad hjulpet (fra 79,6 % til 88,4 %).

Vi er naturligvis mest interesseret i, hvordan det ser ud for sprogfagene. Fransk er som de tidligere år topscoreren med en kompetencedækning på 95 %. Tysk har 93,6 og engelsk ligger lavest med 89,3. Fransk er faktisk gået en procent tilbage i forhold til året før, men er stadig blandt de fag, der placerer sig med den højeste score. Tysk har det sidste år haft en lille fremgang på 0,1 %, og engelsk en lidt større på 0,8.

Sproglærerforeningen mener, at det er vigtigt, at undervisningen varetages af fagligt kompetente lærere gennem hele forløbet, dvs. fremmedsproglærere med sikkert overblik over det samlede forløb.

Det er vigtigt, at lærernes kompetencer er til stede på alle niveauer, da der er tale om en fødekæde.

Afskaffelse af Nationale test i engelsk

På et stort anlagt pressemøde i oktober præsenterede Undervisningsministeren sammen med næsten alle partier, DLF, kommuner, regioner samt elev- og

forældreorganisationer en aftale, som de alle var meget glade for. De Nationale test afskaffes – i hvert fald i deres nuværende form. Fremover erstattes de af Folkeskolens Nationale Færdighedstest, som kun afholdes i dansk læsning og matematik. De bliver lineære i stedet for adaptive, og alle elever i en klasse får den samme test. Engelsk er ikke med i det nye testregime. Men ifølge aftaleparterne vil der blive udarbejdet en pædagogisk værktøjskasse til testning af eleverne i de fleste fag. Der skal desuden gøres en indsats for tidligt at opspore såvel elever med risiko for ordblindhed som højt-begavede elever. Der foreligger endnu ikke noget nærmere om denne værktøjskasse, men Sproglærerforeningen bidrager gerne med ideer til denne.

Kritikken af De Nationale Test har i høj grad gået på selve systemet og afviklingen, som har været svært gennemskuelig for såvel elever som forældre. Fx har det været frustrerende for eleverne, at de ikke kunne løse halvdelen af opgaverne. For lærerne har det ligeledes været lidt svært at bruge resultatet i undervisningen. I nogle fag har der desuden været kritik af selve opgaverne. Det har der ikke været i engelsk. Fremover vil man forhåbentlig kunne bruge disse opgaver i den pædagogiske værktøjskasse.

Danmark er tredjebedst til engelsk

Hvert år laver EF Education First en undersøgelse i 112 ikke-engelsktalende lande baseret på EFSET-tests. Her bliver vi danskere placeret som nr. 3 i verden, kun overgået af Holland og Østrig. Det lyder flot, men hvis man kigger tilbage og ser, hvordan placeringen har været tidligere, så er det egentlig ikke så flot. For i 2014 indtog Danmark førstepladsen og i 2016 andenpladsen efter Holland. Det kan være, at vi i Danmark skulle kigge på, hvorfor de er så gode i Holland.

Rita Mogensen

formand for Sproglærerforeningen

HUSK AT
TILMELDE DIG
SPROGKONFERENCEN
2022

Redaktørkommentar

Bliver sprogfærdigheder unødvendige med fremtidens teknologi?

Af CAROLINE ARP, ansvarshavende redaktør for Sproglæreren, cand.mag. i fransk og lærer på Frederiksberg

”Hvorfor skal jeg overhovedet lære at tale fransk? Med den nye opdatering til Google Translate kan man jo bare sige ting til telefonen, og så oversætter den det hele og siger det højt”, konstaterer endnu en tvær teenager, der ikke har lavet sine fransklektier.

Hver gang er snakken den samme. Som om eleven har trykket på en kontakt inde i mig, hører jeg mig selv begynde en lang fagteknisk talestrøm om leksikalske og kulturelle forskelle, som ikke kan oversættes én til én, om kontekstafhængige oversættelser, om forskellen på en tekstnær og en funktionel oversættelse, om ækvivalente idiomatiske udtryk osv.

Eleven hører ikke længere efter, og jeg har fået hidset mig selv unødigt op. Ingen af os er blevet klogere, og eleven har uanset min moralprædiken tænkt sig at prøve med Google Translate næste gang.

Når jeg så næste gang står i den situation, at den selv samme elev afleverer et skriftligt produkt, hvor han pludseligt mestrer den formelle litterære datid *passé simple*, eller ud af det blå viser, at han har viden om konjunktiv efter udvalgte adverbier (altså grammatisk kunnen, som INGEN elever lærer i grundskolen), så hænder det, at jeg hæver stemmen og begynder næste moralprædiken. Næmlig opsangen om tilladte og ikke-tilladte hjælpemidler, om snyd ved prøverne og konsekvenser osv.

Er jeg den eneste, der kommer til at møde eleverne hårdt mod hårdt i denne diskussion?

Ved Sproglærerforeningens Sprogkonference i september var der flere workshops, hvor fremtidens prøver var oppe at vende.

Fx blev der stillet spørgsmålstegn ved, hvorfor vi skal nægte eleverne adgang til internettets muligheder, når det nu er den virkelighed, de møder.

Eller hvorfor det hos nogle eksaminatorer og censorer trækker ned, når man fx kommer til at sige et ord på engelsk til en tysk eller franskeksamen, når det i en virkelig kommunikationssituation, formentlig ville afhjælpe kommunikationen.

Jeg gik derfra med en følelse af, at jeg havde overset det måske vigtigste aspekt i sprogundervisningen – nemlig at den ruste eleverne til at kommunikere på fremmedsprogene i virkelighedens verden nu og i fremtiden.

Tilbage sad jeg med flere spørgsmål end svar, for hvordan skal sprogundervisningen egentlig tilpasses, når vores digitale kommunikationsmuligheder udvikler sig så hurtigt, som de har gjort de seneste år? Jeg har ikke svaret, men til gengæld et blad fuld af spændende bud på fremtidens sprogundervisning. Jeg håber, I vil kaste jer over det med stor læselyst.

Caroline Arp
ansvarshavende redaktør